

Марта Хол Кели

ИЗГУБЕНИ РОЗИ

София, 2021

Martha Hall Kelly

LOST ROSES

Copyright © 2019 by Martha Hall Kelly

© Издателство „Изток-Запад“, 2021

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Галина Величкова, превод, 2021

© Фиделия Косева, корица, 2021

ISBN 978-619-01-0898-6

МАРТА ХОЛ КЕЛИ

ИЗГУБЕНИ РОЗИ

Превод от английски

Галина Величкова

Илайза

1914 година

Беше съвсем обикновено пролетно тържество, не се различаваше по нищо от всяко друго от тържествата в Саутхамптън, с обичайните игри на открито. Крокет. Бадминтон. Умерена светска войнственост. Провеждаше се в къщата на майка ми на „Джин Лейн“ – обширна ниска постройка с обшивка от бели дъски, обградена от жълтеникава морава, която се спуска чак до брега на океана. Вилата „Кралица Ан“, позната на мнозина като „Вилата на Мичъл“, по името на татковия род, се беше изпъчила сред посестримите си, наредени по голия бряг на един от полуостровите на Лонг Айланд, Ню Йорк – Саут Форк, като пасажери на палубата на кораб, които замечтано гледат морето.

Ако се бях вглеждала малко по-внимателно в онзи ден, вероятно щях да мога да предскажа кои от момчетата, улисани в спорове край вратичките за крокет, е възможно скоро да намерят смъртта си в Аргонската гора или кои от жените ще трябва да заменят коприните с цвят слонова кост с черен креп. Но за мен самата подобно предположение дори не би стигнало до ума ми.

Беше късно през май, но покрай морето беше твърде хладно за каквито и да било празненства на открито; въпреки това майка настояваше да организираме подобавашо изпращане на семейство Стрешньови от Русия. Аз стоях в хладната просторна дневна в задната част на къщата. Беше също като рулевата кабина на параход: от нея през панорамния прозорец се виждаше целият заден двор, въпреки че соленият морски въздух замъгляваше стъклото. През него сцената с гостите, които се оттегляха към дюните, се виждаше като през мараня.

Усетих как две ръце обхващат кръста ми, обърнах се – оказа се единайсетгодишната ми дъщеря Керълайн, която на ръст вече стигаше почти до рамото ми, косата ѝ беше сламеноруса, прибрана назад с бяла панделка. Приятелката ѝ Бети Стокуел беше застанала до нея; тя пък беше пълна противоположност на Керълайн: десетина сантиметра по-ниска и вече беше разцъфнала и започваше да се превръща в тъмнокоса красавица. Въпреки че и двете бяха облечени в сходни бели рокли, бяха така различни, както тебеширът и сиренето.

Керълайн ме прегърна по-силно през кръста и каза:

– Ще се поразходим по плажа. А татко съжалява, че се е облякъл без твоя помощ сутринта, но не го лишавай от любимото му дюбоне.

Погалих гърба ѝ и отвърнах:

– Кажи на баща си, че мъже далтонисти, които непрекъснато се опитват да пхнат в гардероба си жълти чорапи, не заслужават никаква милост.

Керълайн вдигна глава към мен и се усмихна:

– Ти си любимата ми майка.

Тя побягна през моравата и надолу към плажа, подмина мъжете, които придържаша сламените си шапки, за да не ги отнесе бризът, от който белите им фланелени панталони плющяха. Дамите с платнените обувки и кремави ленени сака върху нежните сатенени шемизети извърщаха лица към слънцето; имаха бронзов загар, явно наскоро се бяха върнали от някой курорт като Палм Бийч и бяха зажаднали за хладния северен ветрец. Повечето майкини приятелки суфражетки бяха издокарани в черни тафти и коприни и се открояваха на фона на бледата моравата като наперени врани сред поле със златист лен.

Майка ми дойде и ме прихвана под ръка.

– Малко е хладно за разходка по плажа.

Майка ми – седемдесетгодишната Керълайн Карсън Улси Мичъл, която сестрите ѝ наричаха Кери – стоеше гордо изправена и висока колкото мен, метър и осемдесет, здрава новоанглийска издънка на дъвен род янки, преживял не едно крушение – и заради сърдечни неволи, и заради урагани.

– Не е толкова опасно за тях, майко.

Присвих очи, за да видя Хенри, Керълайн и Бети: вече вървяха по плажа, а вятърът издуваше бялата рокля на Керълайн като балон, сякаш всеки миг можеше да я вдигне във въздуха.

– Нима са си събули обувките? – попита майка. – Дано се върнат по-скоро.

Вятърът разпенваше гребените на вълните, а те тримата вървяха по брега, привели глави.

Майка ми ме прегърна нежно и попита:

– За какво всъщност си говорят тези двамата, Керълайн и Хенри?

– За какво ли не. Изгубват се в някакъв техен си свят.

Твърдата сламена шапка на Хенри хвъркна, понесена от един по-силен повея, и златистите му коси заблестяха от слънчевите лъчи; Керълайн се втурна да хване шапката, преди да я отнесе прибоят.

– Каква късметлийка е да има баща, който я обожава – каза майка ми.

Напълно права беше, както винаги. Но дали Керълайн нямаше пак да будува цяла нощ от ужасна кашлица заради морския вятър?

Хенри ни помахаше от брега като изгнаник, изоставен на самотен остров.

Помахах му и аз.

– С тази светла кожа Хенри ще изгори.

Майка също му махна.

– Да, ирландците са така изнежени.

– Само половин ирландец е, майко.

Тя потупа ръката ми.

– Ще им липсваш много.

– Аз няма да отсъствам дълго.

София и семейството ѝ от Санкт Петербург ни гостуваха вече от около месец, а утре аз щях да замина с тях към дома им.

– Притеснявам се наистина. Русия е толкова далеч. А по това време на годината е много красиво в Саратога.

– Може би няма да имам друга възможност да видя Русия: църквите, балета...

– Гладуващите крепостни селяни...

– Говори по-тихо, майко.

– Премахнаха крепостничеството, но под властта на царя бедняците все още са като крепостни.

– Ще полудея, ако остана затворена тук. Хенри ще се грижи за Керълайн.

– Поне не се води война. Все още.

Тези, които четяха вестниците от край до край, знаеха, че репортерите предвиждат конфликт с Германия, но светът толкова пъти е бил на крачка от избухването на война, че нийоркчани или подминаваха темата, или интересът им припламваше за кратко, а после забравяха.

– Не се тревожи, майко.

Майка ми забърза навън, а аз излязох на верандата и се запътих към гостите, и докато соленият вятър си играеше с косите ми, се слях с тълпата, с глъчката на разговорите, накъсвани от шума на прибоя и ударите на чуковете за крокет. Проправях си път сред нежни коприни и кашмир и търсех приятелката си София.

Приятелите на майка и на татко се бяха разделили на два лагера. Въпреки че татко беше починал отдавна, майка все още включваше неговите приятели в списъка за гости на всяко събиране. Някога той беше председател на Републиканската партия за Ню Йорк и неговите приятели бяха самото възплъщение на идеите ѝ: съдружници от адвокатски кантори и съпругите им, финансисти и тук-там някой магнат, извоювал сам успехите си.

Приятелите на майка бяха значително по-колоритни: актьори и художници, суфражетки, чийто вид не позволяваше никакво класифициране, и гости от далечни краища на света, за които приятелите на татко само бяха клюкарствали: Найроби... Банкок... Масачусетс.

За да открия контингента от Русия, трябваше просто да се ослушвам за гръмогласни възгласи; руснаците бяха освежаващо шумна групичка и бяха склонни по всяко време на денонощието да спорят разгорещено на смесица от английски, френски и родния им език. Минах покрай семейния лекар на семейство Стрешньови, доктор Владимир Леонидович Абушкин – танту-

рест оплешивяващ човечец, с палто от рис върху жакета, – който и за миг не се отделяше от лекаря на майка, доктор Форбс.

– Не ме интересува какво правят в Петербург – казваше доктор Форбс. Лицето му беше изпито и с изпъкнали скули, вероятно заради безбройните среднощни визити в домовете на смъртници и родилки. – Ако искате да се роди здраво дете, София не бива да пътува. Трябва да лежи и да приема калций.

Доктор Абушкин отметна глава назад и възрази разгорещено:

– Ха! Какъв ти калций! До раждането остават поне два месеца. А тя е жилава като хлебарка.

– Но е изложена на огромен риск. Има два спонтанни аборт. Такова продължително пътуване е опасно.

Намерих руснаците, събрани в далечния ъгъл на задната тераса, наобиколили моите приятели актьори: посребрелия Едуард Хю Садърн, коленичил пред прозореца на спалнята, и съпругата му Джулия Марлоу. Джулия поздрави гостите, надвесена от прозореца на спалнята ми на горния етаж, а Едуард подготвяше сцената на терасата от „Ромео и Жулиета“ – най-известния им актьорски етюд. Миг по-късно започнаха:

– „Но гледай, съмва! Искам да си вече далеч оттук...“ – извика Джулия, протегнала ръка над насъбралите се гости, наметната с кувертюрата от леглото ми като с пелерина.

Руснаците наблюдаваха импровизираното представление със сериозни лица, а останалите гости се шляеха наоколо, имунизирани срещу чара на най-великите изпълнители на Шекспирови роли от тяхното съвремие, защото често бяха гледали представленията им. Човек би могъл да се запита как така четирийсет и осем годишната Джулия и петдесет и четири годишният Едуард играеха ролите на невръстните любовници, но ако ги видеше на сцена, не би си помислил да се съмнява в таланта им.

Джулия завърши сцената сред бурните ръкопляскания на руснаците и въодушевените викове „Ура!“ на семейство Стрешньови. Добре се веселяха тези руснаци на терасата. Иван, патриархът, братовчед на император Николай Втори, стоеше заглеждан в приборя, а ръкавите на ризата му плющяха от вятъра. Беше благ и елегантен мъж, с характерния чар на европеец; бяха се запоз-

нали с Хенри преди няколко години, когато съпругът ми беше младши сътрудник на „Братя Пуър – Текстил и дълготрайни стоки“ и изкупуваше кожи, а Иван беше представител на Руската търговска камара.

Втората жена на Иван, графинята, стоеше до София – която пък беше във видимо напреднала бременност – и съпруга ѝ Афон, руски военен, и разправяше на висок глас как изпращала долно бельо от Русия до Париж за пране.

Повечето гости, макар и ококорени от учудване, бяха с доста изтънчени маниери и успяваха да не се взират в графинята, но застаряващата руска красавица наистина хващаше окото: носеше дрехи от последните колекции на парижките моделиери, яка от самур, дълги нанизии от перли и украшения с диаманти с такива размери, каквито никой в Саутхамптън досега не беше виждал по дневни тържества.

София улови погледа ми, усмихна се и повдигна вежди. Бременността ѝ подходдаше, придаваше на фигурата ѝ достолепитото на напрегнатото очакване, а не като при мен в последните месеци, преди да родя Керълайн, когато изглеждах така, сякаш износвах шетландско пони.

Без да обръща внимание на кипналия спор между лекарите, графинята придърпа настрана една от камериерките и нареди:

– Донесете ми сода, ако обичате, и не забравяйте да сложите лед. – Камериерката се втурна да изпълни желанието ѝ, а графинята сложи ръка на рамото на София. – Наистина трябва да седнеш. Мисли за чудото на живота, който носиш, мила моя, и за това колко дълго го чака. И наистина *престани* с това ядене, защото Афон няма да иска да те погледне, след като се роди детето.

София сви рамо, за да се отърве от хватката на графинята.

– О, моля те, Агнеса, ти вече поръча две чаши сода, а дори не си ги пинала.

– Американците си имат достатъчно кубчета лед, мила моя.

Нямах търпение да замина за Русия на следващия ден – такова пътуване е преживяване, което се помни цял живот. Не само че ще присъствам на раждането на бебето на София, а и

най-сетне ще мога да разгледам Санкт Петербург: разноцветните куполи на църквата „Спасител на кръвта“, пищния ѝ интериор и мозайките от скъпоценни камъни, картините на Рембранд в Зимния дворец. И най-хубавото е, че ще мога да ходя там всеки ден с моята любима приятелка.

Прихванах София под ръка и я поведох към трапезарията – просторно помещение беше, достатъчно голямо, за да побере огромна махагонова маса, отрупана с плата с ордьоври и десерти, както и огромен тапициран диван с розова дамска.

– Благодаря ти, че ме измъкна от тях. Агнеса ужасно се страхува, че бебето може да се роди всеки момент.

– Е, все пак то е наследникът. Знаеш какви са майките.

– Мащехите. А пък Афон вече изобщо не издържа. Сякаш колкото повече приближава раждането, толкова повече той самият се превръща в дете.

– Много се вълнувам за заминаването ни утре. Когато са си у дома, няма да се притесняват толкова.

София се пресегна през масата и си взе от сладките на майка ми.

– Как се наричат тези?

Много обичах успокоителния глас на София. Английският ѝ, с руски акцент, звучеше така мелодично и нежно, че хората често оставяха всичко друго, привеждаха се и слушаха.

– Карамелени масленки, рецептата на майка от Гражданската война – отвърнах аз. Специално бях помолила в кухнята да приготвят всичко по семейните рецепти на Улси: пържени ябълки, чаени бисквити и сироп от касис.

София се справи с масленката само с три хапки.

– Как ми се иска да остана тук и да си хапвам карамелени масленки. Пътуването към дома е ужасно дълго...

– С кораба до Франция и после с влак до Санкт Петербург. Звучи толкова прекрасно! Аз пък много обичам да си намирам причини да замина от Ню Йорк през лятото.

София протегна ръка и си взе още една масленка.

– Как може да говориш така? У дома половин Русия е разтресена от бунтове. Не оценяваш това, което имате тук. Плажът, Манхатън...

– Да, или сме заклепени тук в мокри бански костюми, или затворени в задуха на апартамента в града. Пътуванията в чужбина са единственото спасение.

– Но пък винаги можеш да се заловиш с някоя благотворителна кауза...

– И да се наредя сред прехвалените добротворци, които вдигат връва до небесата, ако осигурят някой обяд или спретнат някоя църковна сбирка ли? Майка ми, разбира се, е изключение, но повечето от тях не могат реално да променят каквото и да било, а и не виждат по-далече от носа си.

– А плаването с яхта?

– Само с пистолет в тила. Плавателните съдове, които ме интересуват, се задвижват от парни котли и се движат на изток. А освен това ми е мъчно за Люба.

– И на мен. Ех, само Агнеса да не беше убедила татко, че тя трябва да учи за...

София постави ръка на корема си и потръпна от болка.

– Да не би да е бебето? – попитах аз, а тази възможност ме замая. Прекалено рано беше.

– Не, не, няма нищо.

Гостите се насъбраха край масата и заразглеждаха почерпката. Майка несмутимо подмина спорещите лекари и се понесе през стаята и покрай нас, навирила гордо волевата си брадичка, така характерна за рода Улси. След нея се носеше странно приятният аромат на солен морски въздух, смесен с парфюм „Джики“ и нафталин. Както обикновено, тя се справяше с проблемите, като ги подминаваше с усмивка и ги оставяше да отшумят като внезапен крясък.

Усетих как студената, кадифена мекота, каквато имат само дрехите от стриган бобър, докосна за миг ръката ми, обърнах се и видях нашата съседка Електра Уитни, с онова нейно лице, дете приличаше на подветрената стена на обор, да се пресяга през масата, за да си вземе „канапе“. Електра живееше в имението на няколко пресечки от нас надолу по „Джин Лейн“, в един огромен мрачен саркофаг с по двама лакеи в ливреи, застанали на пост пред всеки от входовете. В този ден Електра беше дошла сама, а не както обикновено, следвана по петите

от останалите членки на градинарския клуб „Розово и зелено“.

Електра не пропусна да си вземе и пушена съомга, но доста се забави там. Подслушваше ли?

Нашият градинар, господин Гарднър – фамилията му сякаш беше по поръчка, – влезе плахо в стаята, стиснал с две ръце сребърна купа „Ривера“, пълна с неговите шедьоври: древните рози във всякакви цветове – от кремави до цикламени.

София внезапно изхълца и отвори уста, едва дишаше, и притискаше корема си с една ръка.

– Мислехме, че ги харесваш – изненадах се аз. Преди време София беше на път да стане професионален ботаник, а и още изучаваше растенията за удоволствие. Когато не обхождаше дюните да търси диворасли азиатски шипки, тя с часове седеше в градината на майка и пресаждаше орхидеи.

Господин Гарднър постави внимателно купата на полираната маса, а облицованите с филц ръбчета по дъното легнаха меко и безшумно на махагона. Градинарят ни потри ръце в белия си гащеризон, обърна се и се закани да си върви. Родът на господин Гарднър познаваха рода на майка ми от две поколения. Той беше безкрайно мил и изискан мъж – висок, с телосложение на орач и тъмен като земята, която обработва.

София го хвана за лакътя.

– По отношение на розите сте истински гений, господин Гарднър.

Електра се промъкна по-близо до масата и измери с поглед господин Гарднър от главата до петите, а после огледа и розите.

Всеки цвят беше по-прекрасен от този до него: имаше една мъхната роза „Уилям Лоб“ в бледорозово, с остри израстъци по чашелистчетата, а до нея дъхава бледокремава „Мадам Босанке“.

София вдъхна аромата на розите.

– Никога не съм виждала такива. Забележителен аромат. Да не би току-що да са ви ги донесли от Китай?

– Не, госпожо. Тези са от древните. Някои от най-хубавите древни рози растат като полудели напоследък.

– Намира ги по най-невероятните места – обадох се аз. – Из гробищата, в дъскорезницата...